

1 KAJ JE AGENDA 2030 IN KAJ SO CILJI TRAJNOSTNEGA RAZVOJA?

Septembra 2015 je vseh 193 držav članic Organizacije združenih narodov soglasno sprejelo Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030, ki si prizadeva doseči zavezo izkoreninjenja revščine, boja proti neenakostim in krivicam ter varstva našega planeta.

Agenda je zavezujoča za vse narode in spodbuja ukrepe na petih ključnih področjih, ki so: ljudje, planet, napredek, mir ter partnerstvo. Njen cilj je zgraditi svet, v katerem vsi ljudje živijo v blaginji ob upoštevanju planetarnih omejitev. Temelji na vladavini prava in človekovih pravicah ter uvaja načelo, da nikogar ne pustimo ob strani.

Agenda 2030 zajema štiri komponente:

Deklaracijo, v kateri svetovni voditelji predstavljajo svojo vizijo in skupna načela ter zavezo k celovitemu izvajanju Agende 2030. Deklaracija je pomembna za civilnodružbene organizacije, saj predstavlja okvir, ki zagotavlja, da ostajajo voditelji na vseh ravneh (od lokalne do globalne) odgovorni za izvajanje agende;

Okvir rezultatov, ki vključuje **17 ciljev trajnostnega razvoja** in 169 povezanih konkretnih ciljev. Ti cilji so univerzalni, sprejele so jih vse razvite države in

države v razvoju ter vse države jih izvajajo ob upoštevanju različnih nacionalnih okoliščin, zmogljivosti in stopenj razvoja. Cilji trajnostnega razvoja so celoviti in neločljivi ter uravnovešajo tri razsežnosti trajnostnega razvoja (socialno, ekonomsko in okoljsko). V veljavo so stopili 1. januarja 2016, kot rok za njihovo uresničitev je določeno leto 2030;

Sredstva za izvajanje, ki vključujejo zagotovitev sredstev in vzpostavitev globalnega partnerstva za doseganje ciljev trajnostnega razvoja;

Okvirji za spremljanje in pregledovanje, ki zajemajo načela za vključitev ciljev trajnostnega razvoja v izvedbene načrte in strategije na lokalni, nacionalni in regionalni ravni ter poznejše spremljanje in oceno njihovega napredka. Civilnodružbene organizacije so pri tem izrecno prepoznane kot pomembni deležniki v obeh postopkih, vlade pa bi jih morale vključevati v celoten postopek.

Čemu so cilji namenjeni?

Smo na pragu sprememb na globalni ravni, ki ogrožajo kakovost življenja vseh ljudi. V preteklih nekaj letih smo pričali porastu neenakosti, ki je po vsem svetu privedel do družbenih konfliktov in nestabilnosti. Znanstveniki poleg tega opozarjajo, da dosegamo ekološke omejitve našega planeta. Pred koncem stoletja bi se lahko znašli v razmerah, zaznamovanih z neugodnim podnebjem, izčrpanimi viri, uničenimi habitati, množičnim izumrtjem vrst, pomanjkanjem hrane, množičnimi migracijami in njihovimi skoraj neizogibnimi posledicami – konflikti ter vojnami.

Trajnostni razvoj je obetavna pot, s pomočjo katere bi se v prihodnje lahko izvili iz sedanje svetovne ekološke in družbene krize. Cilji trajnostnega razvoja predstavljajo načrt za reševanje svetovne krize ter dogovorjen, pravičen in okolju prijazen način za uresničitev trajnostne prihodnosti, ki si jo želimo, v svetu, v katerem se dobrobit vseh ljudi zagotavlja v okviru okoljskih omejitev planeta.

Cilji trajnostnega razvoja temeljijo na razvojnih ciljih tisočletja, opredeljenih leta 2000. Cilj razvojnih ciljev tisočletja je bil prepoloviti hudo revščino do leta 2015 in jo izkoreniniti v vseh njenih oblikah. Razvojni cilji tisočletja so bili zelo uspešni in so se izkazali kot učinkoviti pri mobilizaciji kolektivnih ukrepov, ki temeljijo na naboru časovno omejenih globalno dogovorjenih ciljev. Kljub temu pa veliko držav ni doseglo zadostnega napredka, zlasti na področju okoljske trajnosti.

Namen ciljev trajnostnega razvoja je zapolniti vrzeli, nastale pri doseganju razvojnih ciljev tisočletja, zlasti v najranjivejših družbenih skupinah in državah. Cilji trajnostnega razvoja pa niso le nadaljevanje razvojnih ciljev tisočletja, temveč naslavljajo pereča vprašanja, povezana z okoljsko trajnostjo, socialno vključenostjo, gospodarskim razvojem in izzivi pri upravljanju. Razvojni cilji tisočletja so poleg tega temeljili na razvojnem načrtu, v skladu s katerim je bila vloga bogatih držav omejena na zagotavljanje podpore državam v razvoju.

V okviru ciljev trajnostnega razvoja je koncept drugačen: izboljšanje ni več zgolj naloga držav v razvoju, temveč tudi naloga razvitih držav.

Cilji trajnostnega razvoja so rezultat dolgega vključujočega dialoga z vladami, ki je vključeval podjetja, predstavnike civilne družbe in akademike, v katerem je bilo dogovorjeno, katero pot je treba ubrati. Civilna družba je imela pri oblikovanju ciljev trajnostnega razvoja osrednjo vlogo, v izvedbeni fazi pa je njena vloga analitika in zagovornika strategij, politik, proračunov ter programov še pomembnejša. Civilna družba lahko poleg tega prispeva k izvajanju trajnostnega razvoja in kreptvi zmogljivosti ter o ciljih trajnostnega razvoja obvešča širšo javnost, in sicer z ozaveščanjem in vključevanjem državljanov ter pozivanjem vlad in drugih organov k prevzemu odgovornosti.

Katere so presečne koristi izvajanja ciljev trajnostnega razvoja?

Ker so cilji trajnostnega razvoja univerzalni in neločljivi, jih je treba izvajati na celovit in vključujoč način ter temeljito spremljati, ali so upravljavske institucije in politike usklajene. Razhajanja znotraj vlad ter med akterji in sektorji so še vedno močno prisotna, s pomočjo ciljev trajnostnega razvoja pa je mogoče poiskati sinergije in opredeliti ovire.

Načelo skladnosti politik za trajnostni razvoj zahteva, da vlade pri svojih notranjih in zunanjih politikah upoštevajo različne razsežnosti trajnostnega razvoja. Načelo skladnosti politik za trajnostni razvoj je kot sredstvo za izvajanje omenjeno v cilju trajnostnega razvoja 17.14. Kot minimalno zavezo je treba doseči vsaj to, da politike z različnih področij, kot sta trgovina in razvojna pomoč ali gospodarska rast in varstvo okolja, niso v medsebojnem nasprotju ali neskladju. Načelo skladnosti politik za trajnostni razvoj omogoča opredelitev politik, ki trajnostnemu razvoju škodujejo ali ga ovirajo.

Viri:

[SDG Tool Kit: What is it?](#)

Drugi viri za usposabljanje:

[UNSDSN: Getting Started Guide](#)

[European Parliament: Understanding SDGs](#)

[SDG Cities: Practical Tools for Getting Started with the SDGs](#)

Osnovne informacije:

[United Nations: Agenda for Sustainable Development](#)

[SDG Guide: Getting to know the SDGs](#)

[IDDRI: NGO Mobilisation around the SDGs](#)

[Bertelsmann Stiftung: SDGs: Are the Rich Countries Ready?](#)